

Fellesløft Trøndelag- ungt utenforskap

UNDERVEISRAPPORT
MAI 2023

Forord

Fellesløft Trøndelag er et initiativ som ønsker gi arbeidet med mot ungt utenforskap en ny felles retning i Trøndelag.

Utenforskap blant unge er en av de mest presserende samfunnsutfordringene vi står ovenfor. Vi er imponert over det gode arbeidet som allerede gjøres i mange kommuner og regioner i Trøndelag. Det er mange pågående prosjekter og tiltak, og gjennom felles arenaer og netter verk deles verdifulle erfaringer.

Likevel, vi erkjenner at vi kan oppnå enda mer gjennom en mer koordinert og helhetlig tilnærming. Vi trenger å øke vår kunnskap om hvilke innsatser som vil gi de beste og mest langvarige resultater.

Fellesløft Trøndelag samarbeider med det nasjonale KS-programmet Partnerskap for Radikal innovasjon». Dette partnerskapet ble etablert på grunn av behovet for radikalt nye løsninger på med store og komplekse samfunnsutfordringene kommunal sektor står ovenfor. Vi fokuserer på hvordan vi kan introdusere perspektiver for systemendring i vårt arbeid, samt øke vår kunnskap og evne til å lede endringene knyttet til de store utfordringene vi står ovenfor.

Ungt utenforskap kan ikke løses av enkeltaktører alene. Fellesløft Trøndelag ønsker å mobilisere til samarbeid og systeminnnovasjon for å takle denne samfunnsutfordringen. Vi trenger alle med på laget - på ulike nivå og innen ulike sektorer. Sammen med regionale aktører og kommuner i Trøndelag vil vi utforske, lære og finne nye løsninger.

Denne rapporten gir en beskrivelse av bakgrunnen for Fellesløft Trøndelag og hvor vi er etter det første året i prosjektet.

Målet med rapporten er å:

- ✓ Gi innsikt i det arbeidet vi har gjort så langt
- ✓ Beskrivelse hva vi ønsker å oppnå
- ✓ Presentere et systemperspektiv for å jobbe med samfunnsutfordringen ungt utenforskap i Trøndelag

Husk, alene kan vi oppnå mye, men sammen kan vi oppnå mye mer!

Innhold

Forord	1
1. Introduksjon og bakgrunn for Fellesløft Trøndelag	5
1.1 Mandatet til prosjektet	5
1.2 Målene og ambisjonene til prosjektet	7
1.3 Hvorfor lykkes vi ikke godt nok? 5 hovedutfordringer	8
3. Partnerskap for radikal innovasjon som viktig samarbeidspartner	10
4. Kunnskapsgrunnlag for Fellesløft- ungt utenforskap	11
5. Systemperspektiv og utvikling av ny kunnskap og nye løsninger- hvordan håndtere systemiske problemer?	13
5.1 Forprosjektet med Dansk Design Center	13
5.2 Missions/målretta samfunnsoppdrag	14
6. Status- Hva har vi gjort så langt i prosjektet?	16
Vedlegg Tall og fakta om utenforskap i Trøndelag.....	19

Til tross for en rekke innsatser over mange år, både på nasjonalt og lokalt nivå har vi fortsatt ikke lyktes godt nok i å forhindre og forebygge utenforskap blant unge. Det er behov for å tenke nytt og finne nye løsninger.

Fokus for Fellesløft Trøndelag- ungt utenforskap

«Fra ungdom til ung voksen»

Vi vil sette i gang en innovasjonsprosess hvor vi ser på nytt på denne fasen av unges liv. Dette er en sårbar fase, med mange overganger, og hvor mange unge faller utenfor.

Her tenker vi at det er et uutløst potensiale hvor flere aktører kan bidra i større grad, både frivillig sektor, NAV og næringsliv.

Hvis vi er mer koordinerte, og er tettere på med oppfølging i denne fasen, kan vi bidra til å forebygge frafall og utenforskap.

1. Introduksjon og bakgrunn for Fellesløft Trøndelag

En økende gruppe unge som havner utenfor arbeid, utdanning og fellesskapet vårt utgjør en betydelig utfordring for kommunene i årene som kommer. Ungt utenforskap er et komplekst problem som påvirker både enkeltmennesker og samfunnet som helhet. Til tross for omfattende innsats fra offentlige, frivillige og private aktører, har vi ikke klart å oppnå tilstrekkelige resultater. Mange unge står fortsatt på utsiden.

Det er denne utfordringen som danner bakteppet for oppstarten av Fellesløft Trøndelag- ungt utenforskap, initiert av Fylkesstyret i KS Trøndelag i 2021. Prosjektleder ble ansatt i mars 2022, og er tilknyttet KS Trøndelag. Prosjektet er en 3-årig satsing med støtte fra skjønnsmidler fra Statsforvalteren i Trøndelag.

Vårt mål er å ta tak i denne utfordringen på en ny og mer effektiv måte. Gjennom Fellesløft Trøndelag jobber vi for å skape samarbeid og samhandling på tvers av sektorer og organisasjoner.

1.1 Mandatet til prosjektet

Prosjektmandatet for Fellesløft ble vedtatt av Fylkesstyret i KS Trøndelag i juni 2021.

Mandatet gir en overordnet beskrivelse av behov og forventninger til hva Fellesløft-ungt utenforskap skal bidra til og levere for at vi skal bli bedre i stand til å lykkes med å forebygge og redusere ungt utenforskap i Trøndelag:

Fellesløft Trøndelag skal bidra til å:

- Finne løsninger for tverrsektorielt og tverretatlig samarbeid
- Tilrettelegge for erfaringslæring og bidra med kunnskap om effektive tiltak
- Utforske nye måter å jobbe på, prøve ut nye samhandlingsmønstre
- Samarbeide med Partnerskap for radikal innovasjon, skape ny innsikt og kunnskap. Bygge på ny forskning.
- Kartlegge systembarrierer og tegne systemene sammen med aktørene
- Bidra til å bryte ned sektorinndeling mellom stat, kommune og fylkeskommune
- Stimulere til nye og innovative prosjekter i vår region
- Støtte opp under det gode arbeidet som gjøres i regionen

Det er både høye og mange ulike forventninger til hva prosjektet skal bidra med, og Fellesløft Trøndelag kan ikke svare på alle disse med tanke på begrensninger i både ressurser og tidsperspektiv. Det blir derfor viktig at vi er tydelig på de avgrensninger og retningsvalg vi har gjort for prosjektet, og kommuniserer disse tydelig. Disse beskrives senere i rapporten.

1.2 Målene og ambisjonene til prosjektet

Fellesløft Trøndelag- ungt utenforskap tar utgangspunkt i vårt mandat, og ønsker å være et svar på de hovedutfordringene som er kartlagt.

Gjennom prosjekt «Fellesløft Trøndelag – ungt utenforskap» ønsker vi å berede grunnen for at kommuner/fylkeskommunen sammen med aktuelle samarbeidsparter bidrar til å løse våre regionale samfunnsflokke innenfor ungt utenforskap.

- ✓ Fellesløft Trøndelag har som ambisjon å bidra til en ny felles retning for arbeidet med ungt utenforskap i Trøndelag,
- ✓ Fellesløft Trøndelag skal bidra til ny innsikt og kunnskap om hvordan vi lykkes i arbeidet med å løse den systemiske utfordringen ungt utenforskap i Trøndelag
- ✓ Fellesløft skal etablere en missions i Trøndelag hvor vi knytter til oss viktige aktører, kunnskap og erfaring. Sammen skal vi lete etter og finne nye løsninger som kan bidra til at vi lykkes bedre med å inkludere flere unge i arbeid, utdanning og samfunnsliv- fokus vil være på overgangen mellom ungdom og ung voksen.
- ✓ Fellesløft Trøndelag vil bidra til at systemendring og en missionorientert tilnærming løftes inn på arenaer der det allerede jobbes med overgangen fra ungdom til ung voksen.
- ✓ I løpet av satsingens vil Fellesløft ha bidratt til økt kunnskap om missions og systeminnnovasjon som tilnærming blant sentrale aktører som har en viktig rolle i arbeidet for at vi skal lykkes. Kunnskapen og behovet for å jobbe på nye måter skal forankres på ulike nivå og i ulike sektorer i fylket vårt.
- ✓ Fellesløft skal bygge på pågående arbeid i regionen
- ✓ Prosjektet vil stimulere til nye innovative prosjekt i vår region, blant annet gjennom å vise til skjønnsmidlene.
- ✓ Fellesløft Trøndelag skal motivere og inspirere, bidra med kunnskap, tilrettelegge for erfaringslæring
- ✓ Prosjektet ønsker å bygge felles visjoner for arbeidet vårt med å inkludere flere unge, som bidrar til håp og fremtidsro både for generasjonen som er unge/unge voksne nå og for partene som skal jobbe sammen om denne samfunnsutfordringen

1.3 Hvorfor lykkes vi ikke godt nok? 5 hovedutfordringer

Vi vet mye om hva hovedutfordringen til at vi ikke lykkes godt nok i arbeidet med å inkludere flere unge i utdanning, arbeidsliv, og det er disse vi trenger å løfte, snakke om og finne løsninger på gjennom Fellesløft Trøndelag.

Prosjektet har hatt mange møter med interessenter i ulike virksomheter og aktører som har en rolle for å forebygge ungt utenforskap. Vi har vært en lyttepost ute og det har vært gjort et godt forarbeid for å forstå systemhindringene og utfordringene. Det er mange gjentakende problemstillinger, og disse understøttes av forskning, rapporter og utredninger på feltet.

Dette er noen av de viktigste utfordringene vi ønsker å løfte fram:

Vi har veldig mange tiltak, men de virker ikke godt nok sammen og er ukoordinerte.

NEET-rapporten, som er laget av NORCE etter oppdrag fra KS konkluderer med at utsatte unge har sammensatte behov og derfor behov for flere tjenester samtidig. Abdi på 17 har kanskje kontakt både NAV, OT-rådgiver, fastlege og psykiatrisk sykepleier. Dette er utfordrende for et velferdssystem som er veldig sektorinndelt

Så hovedproblemet er ikke manglende tilbud, tilskudd, satsinger og ressurser som brukes. Men at mange aktører er inne og jobber med de samme ungdommene. Disse aktørene kjenner ofte ikke til hverandre, og de ulike tiltakene sees ikke i sammenheng. Dette er verken effektivt eller god bruk av ressursene i vårt arbeid mot de unge.

En ungdom som hadde mange ulike hjelpere, sa det slik:

«Når jeg har fortalt det samme til begge hjelperne, så får jeg to helt forskjellige løsninger på samme problem. Jeg vil at de skal finne en felles løsning. Det blir som å få tre måter å løse en matteoppgave på, du vet ikke hvilken som funker»

En annen ungdom sa:

«I stedet for at de snakker sammen, blir det en konkurranse om hvem som skal være den beste hjelpe med de beste løsningene»

Det er en god beskrivelse, for når tjenestene ikke evner å se helheten i de unges liv, blir ikke hjelpe effektiv. Det kan føre til at aktørene motvirker hverandre i stedet for å forsterke hverandres innsats.

Både NEET rapporten og mange andre forskningsrapporter peker på en annen hovedutfordring:

Tjenestene ikke er treffsikre, og heller ikke tilpasset det behovet de unge har.

For unge som sliter er det behov for en én til én – oppfølging som er tilpasset den enkeltes behov og fremtidsmål. Et eksempel på tiltak som viser seg å gi gode resultat er IPS (individuell jobbstøtte). Dette fordi det her vektlegges gode, tillitsfulle og langvarige relasjoner til de unge. Kunnskapsoppsummeringen fra NEET-rapporten viser at det er tiltak og tjenester som vektlegger dette, er de som fungerer best.

Ungdom settes ikke i sentrum.

Vi er ikke gode nok til å spørre ungdom hva de trenger. Systemene våre er ikke tilstrekkelig bygget opp rundt de unges behov.

Den tverrfaglige samhandlingen fungerer ikke godt nok.

Vi samarbeider og samhandler gjennom prosjekter og nettverk, og har gjort det i mange år. Men vi snakker kanskje for lite om hvor krevende denne samhandlingen er. Det er store systembarrierer som gjør at det tverrfaglige og tverrsektorielle samarbeidet ikke fungerer godt nok. Dette handler om blant annet om hvordan tjenestene er organisert og kultur for samarbeid. Sektorisering og silotekning gjør noe med vår evne til å se ting i sammenheng og løse komplekse utfordringer sammen, på tvers av sektorer og faglig ståsted.

Riksrevisjonen har gått gjennom tjenester for barn og unge og har konkludert med at vi har snakket om tverrfaglig samarbeid i 30 år, men tjenestene har ikke blitt vesentlig mer bedre eller mer koordinerte. Dette er et viktig funn vi er nødt til å ta konsekvensene av.

Vi utnytter ikke potensialet i samfunnet vårt- ungt utenforskap er alles ansvar.

Det er ikke en bærekraftig løsning bare kommunal sektor som skal bidra til å at vi får et inkluderende samfunn hvor unge deltar og er en del av fellesskapet vårt. Vi må bli flinkere til å utnytte potensialet og ressursene vi har, både mellom virksomheter i offentlig sektor, i frivilligheten, i næringslivet og i ideell sektor. Vi må alle jobbe tetter sammen for å ivareta den helhetlige rammen rundt ungdommene.

Vi har altså identifisert utfordringene, og har et godt kunnskapsgrunnlag. Det som er bra, er at når vi har diagnosen og ser hva som hindrer oss i å lykkes, er det også lettere å se hva vi må gjøre, og hva som må endres for å få større effekt av all den innsatsen vi legger inn i dette arbeidet.

Fellesløft Trøndelag mener dette er det beste argumentet og for at det er på tide å gjøre noe nytt, utfordre systembarrierene og prøve ut nye løsninger for å få det tverrfaglige og tverrsektorielle samarbeidet til å lykkes. Det er på tide å stille oss

selv noen viktige spørsmål om hva som er rotårsakene til at så mange unge faller utenfor fellesskapet vårt. Fellesløft Trøndelag har inngått et tett samarbeid med KS Partnerskap for radikal innovasjon for å få ny innsikt og kunnskap på hvordan vi kan jobbe på nye måter med den og finne nye løsninger.

3. Partnerskap for radikal innovasjon som viktig samarbeidspartner

«Det er ingen vei tilbake. Vi er nødt til å tenke nytt og radikalt», sier fylkeskommunedirektør Tine Sundtoft, Agder fylkeskommune, tidligere leder av Strategisk råd i KS.

Partnerskap for radikal innovasjon (PRI) ble opprettet i 2018 av hovedstyret i KS og startet sitt arbeid i 2019. Bærekraftsmålene var utgangspunktet for arbeidet. Strategisk råd for innovasjon og forskning i KS har en særlig oppgave for å følge KS' Partnerskap for radikal innovasjon. Pr i dag er det kommunedirektør i Trondheim kommune, Morten Wolden, som er styreleder for dette rådet.

Partnerskapet ble etablert for finne nye løsninger på samfunnsutfordringer som er for store for den enkelte kommune eller fylkeskommune eller sektor å løse alene. De to store utfordringene PRI har valgt å jobbe med er ungt utenforskap og konsekvensene av demografiske utviklingen. PRI mobiliserer til systeminnnovasjon for å løse komplekse samfunnsutfordringer.

Arbeidet er en langsiktig strategisk satsing fra KS som har som mål å bidra til et taktskifte i innovasjonsarbeidet. De store og komplekse samfunnsutfordringene vi står ovenfor kan ikke løses med småskrittinnovasjon, men krever radikale innovasjoner som fokuserer på rotårsakene til problemene.

PRI jobber blant annet gjennom å etablerer samarbeidsrelasjoner med aktører fra ulike sektorer og nivå, utvikler innovasjonsprosjekter og bygger porteføljer av prosjekter. PRI har i løpet av perioden de har jobbet oppnådd økende anerkjennelse for at samfunnsutfordringene vi står ovenfor krever systeminnnovasjon.

PRI har i løpet av den tiden de har eksistert kommet langt i retning av å utvikle et relevant kunnskapsgrunnlag og strategier for radikale innovasjoner i offentlig sektor, inkludert i relasjonen mellom kommune og stat. PRI har vært en svært sentral samarbeidspart for Fellesløft og bidratt til å øke kunnskap på hvordan vi kan jobbe med et systemendringperspektiv med mål å få til langsiktige og varige endringer for å redusere og forebygge ungt utenforskap. Våren 2022 inviterte PRI

mange aktører fra nasjonalt og regionalt nivå til et forprosjekt med Dansk Design Center, for å øke kunnskap og kapasitet til å jobbe med systemendring og radikale innovasjoner. Fellesløft Trøndelag har deltatt i denne satsingen, og i det videre arbeidet støtter vi oss blant annet på det rammeverket og de metodene og verktøyene vi har lært gjennom samarbeidet med Dansk Design Center.

Samarbeidet med PRI har gitt ny innsikt og ny kunnskap som danner grunnlag for vår tilnærming i Fellesløft Trøndelag. Målet med samarbeidet er å teste ut ulike ting på henholdsvis nasjonalt og regionalt nivå og dele erfaringer fra å jobbe etter et systemperspektiv.

«Dette er et de aller viktigste foræne å sitte i med tanke på de store utfordringene offentlig sektor nå står foran», sier den nye lederen av strategisk råd, kommunedirektør Morten Wolden, Trondheim kommune.

4. Kunnskapsgrunnlag for Fellesløft- ungt utenforskap

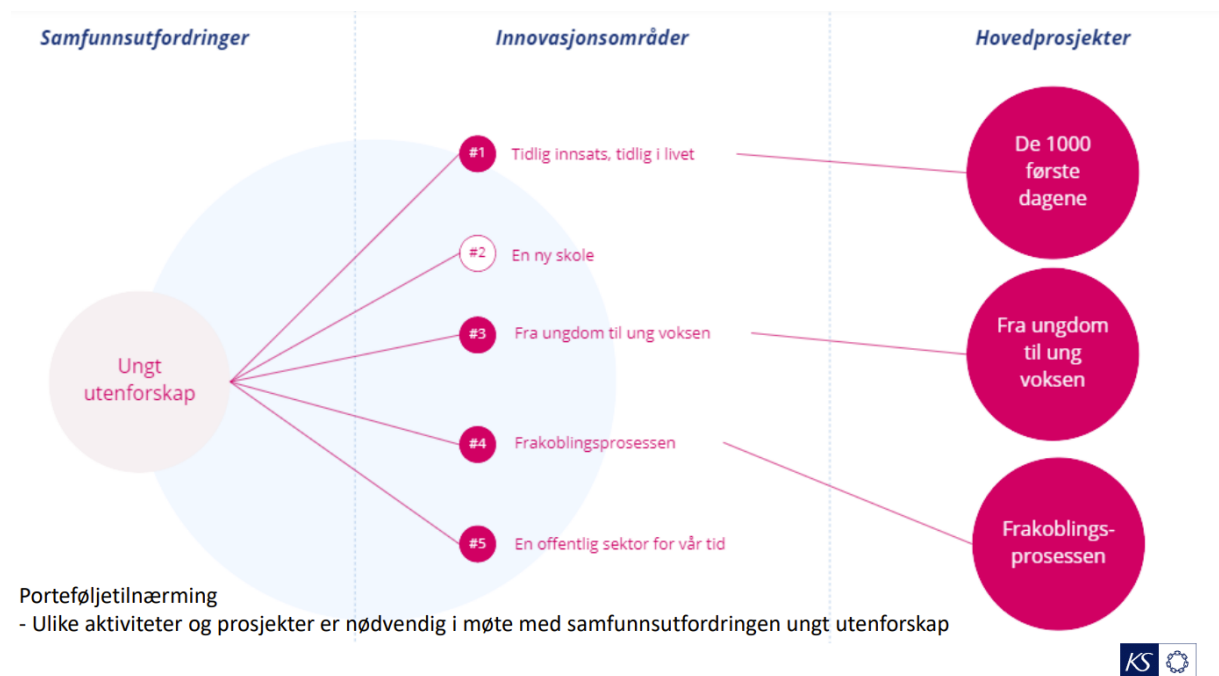
Med bakgrunn i behovet for å få mer kunnskap og forståelse fikk KS/PRI i 2021 Norge til å gjennomføre en kunnskapsoppsummering og analyse for oss. Rapporten [«Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning \(NEET\) En analyse av unge i NEET-kategorien»](#) (omtalt som «NEET-rapporten») er et viktig kunnskapsgrunnlag for Fellesløft Trøndelag.

Rapportens formål vår å gi:

- Breder innsikt og dypere forståelse av hvem de unge som befinner seg i en NEET-situasjon er, og hvordan de opplever sin livssituasjon.
- Innsikt i hvordan systemet er med på å fremme og hemme frakoblingsprosessen og påkoblingsprosessen.
- Breder og dypere innsikt i rotårsakene til hvordan utenforskap oppstår.

Rapporten danner et viktig kunnskapsgrunnlag for å kunne forstå utfordringene enda bedre og gå inn og gjøre de rette tingene, blant annet hvor det er behov for å gå inn å se på hvordan systemene kan endres for å forebygge og redusere utenforskap i Norge. I tillegg støtter vi oss på det omfattende innsiktsarbeidet som er gjort i PRI hvor de har brukt systemorientert designmetodikk (tegnet systemkart) for å finne ut hvordan ting påvirker hverandre, hvordan ting henger sammen, rotårsakene til problemene og hvordan oppstår ulike fenomen oppstår.

Både gjennom NEET-rapporten og PRIs innsiktsarbeid ble det kartlagt mange innovasjonsområder som vi kan, gjennom å jobbe målrettet med dem, gå inn og bidra til å gjøre noe med den store samfunnsutfordringen ungt utenforskap.

Figur 1: Oversikt over de områdene PRI har identifisert og ønsker å gjøre noe med for å forebygge og redusere ungt utenforskap.

Andre kunnskapsgrunnlag og rapporter vi støtter oss til (se kap. 2)

Bakgrunn- utfordringene belyst i rapporter og lokale innspill som beskriver manglende samordning og blindsoner mellom tjenestene, blant annet erfaringer fra:

- ✓ [Program for Folkehelsearbeid i Trøndelag,](#)
- ✓ [Utviklingsprogrammet Absolutt](#)
- ✓ [o-24-piloten.](#)
- ✓ Fafo rapporten: [«Hele mennesker- delte tjenester- utenforskap blant unge i utsatte boområder»](#)
- ✓ Fafo-rapporten : [«Trøbbel i grenseflatene»](#)

Funn og barrierer for tverrfaglig samhandling i 0-24 piloten

- ✓ Manglende tradisjoner for å følge opp behov som ikke blir vurdert å være innenfor eget ansvarsområde
- ✓ Manglende kjennskap i tjenestene til hva ulike profesjoner og tjenester kan bidra med i oppfølgingen av utsatte barn og unge
- ✓ Ingen har et tydelig ansvar for å koordinere tjenester til brukerne.

5. Systemperspektiv og utvikling av ny kunnskap og nye løsninger- hvordan håndtere systemiske problemer?

Ungt utenforskap er et systemisk problem, også kaldt en samfunnsflope eller et «wicked problem». Det gjør det krevende å jobbe med. Det som særpreget et systemisk problem er den store kompleksiteten, som blant annet at gjør at sammenhengen mellom årsak og virkning er uklar og kan endre seg underveis

Det krever at vi prøver at man må prøve seg fram for å finne ut hva som fungerer. Dette handler om å skape rom og rammer for å prøve å feile i mindre skala. Systemiske problem blir aldri helt «løst», og krever et kontinuerlig arbeid.

Vår tilnærming i Fellesløft Trøndelag vil være å nærme oss denne kompleksiteten gjennom systeminnnovasjon og missions-nettverk. Prosjektet har, i samarbeid med PRI brukt tid på å øke vår kunnskap om systeminnnovasjon og å bli kjent med hva missions er for noe. I tillegg har prosjektet i vår deltatt i et forprosjekt med Dansk Design Center for å få mer kunnskap om hvordan vi kan jobbe med dette i en norsk kontekst.

5.1 Forprosjektet med Dansk Design Center

KS/PRI har invitert flere aktører med inn i et forprosjekt med Dansk Design Center, blant annet Fellesløft Trøndelag. Dansk Design Center har lang erfaring fra missions-arbeid og radikale innovasjoner i en dansk kontekst, og for å jobbe med bedre liv for ungdom i utenforskap.

Målet med forprosjektet er å utvikle en modell for å jobbe med **en mission på overgangen mellom ungdom og ung voksen**, gi kompetanseheving på systeminnnovasjon og starte med å bygge en allianse for samarbeid.

Fellesløft Trøndelag har gjennom dette forprosjektet blitt en del av en større allianse og et nettverk som vi kan støtte oss til i vårt arbeid. Dette ser vi på som veldig nyttig og avgjørende for å lykkes.

Figur 2 Oversikt over noen av deltakerne i Forprosjektet med Dansk Design Center

5.2 Missions/målretta samfunnsoppdrag

Missions er en metode og måte å jobbe på som handler om å løse store og komplekse samfunnsutfordringer som vi ikke klarer å møte på vanlig vis. Fra stortingsmeldingen om Innovasjon i offentlig sektor så står det at kjernen er å velge ut en samfunnsutfordring som mange sektorer MÅ samarbeide om å få løst

Vi kan ikke løse det med våre tradisjonelle handlingsmåter. Det er ikke et enkelt prosjekt, men en portefølje av mange ulike tiltak, prosjekter og aktiviteter som samlet sett kan oppmuntre til flere løsninger som bidrar til at vi når felles mål.

Denne måten å jobbe på er prøvd ut med hell i mange land, i ulike former og på ulike nivå. Nå kommer denne måten å jobbe på til Norge, blant annet gjennom initiativ fra Partnerskap for radikal innovasjon. KS og Partnerskap for radikal innovasjon har startet arbeidet med å etablere en nasjonal mission med støtte fra Dansk Design Center. Samtidig har regjeringen også nå satt i gang en nasjonal mission/ målretta samfunnsoppdrag) gjennom «[Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning](#)». Denne har som mål å inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Regjeringen har lagt opp til en åpen, utforskende fase der de skal for å finne ut hvordan denne missionens kan se ut, og KS/PRI er invitert inn for å være deltaker og bidragsyter i dette arbeidet. Målsetting er at KS/PRI sin **mission om overgang ung til ung voksen**, kan være en av flere missions under den nasjonale mission/målretta samfunnsoppdraget som regjeringen har.

Etablering av en regional Mission for Trøndelag.

Med utgangspunkt i rammeverket vi har tilegnet oss gjennom forprosjektet med Dansk Design Center, har Fellesløft Trøndelag som mål å etablere en regional, selvstendig missions, men som er knyttet til KS/PRI's mission om overgangen ung til ung voksen. Det kan også tenkes at den blir en del av regjeringens missions/målretta samfunnsoppdrag, men det er for tidlig i prosessen til å kunne si hvordan organiseringen vil bli på dette tidspunktet.

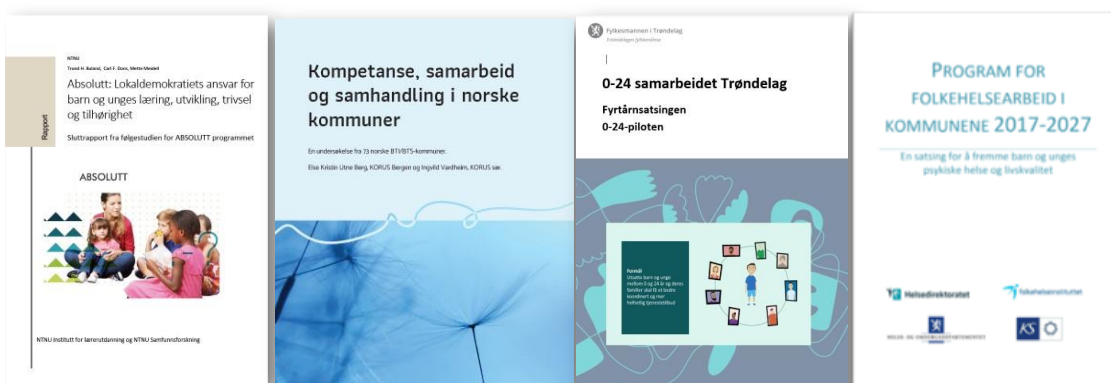
Fellesløft er i en fase der vi planlegger og skal finne løsninger på hvordan dette kan gjøres i en regional kontekst.

I Trøndelag vil det handle om å se ulike tiltak og kunnskap i sammenheng og se hvordan vi sammen kan lage en visjon for og mål for arbeidet som bidrar til at vi drar i samme retning og skape kollektive effekter.

De satsingene vi kan se i sammenheng vil være Program for folkehelse, 0-24 samarbeidet og 0-24 piloten, ulike prosjekter i NAV, ulike prosjekter i kommunene, ABC-hodebra og Fontenehuset. Det handler om å utvikle løsninger i liten skal og prøve ut, samtidig som man tilrettelegger for systematisk og løpende læring.

På denne måten vil Fellesløft få mulighet til å utarbeide et arbeid og en måte å jobbe på som ser de ulike og pågående innsatsene i Trøndelag i sammenheng, involverer bredt.

Vi har gode forutsetninger i Trøndelag-til å bygge videre på og forsterke hverandres innsats

6. Status- Hva har vi gjort så langt i prosjektet?

Det ble etablert en styringsgruppe for prosjektet før oppstart og det har i løpet av 2023 kommet på plass en prosjektgruppe, som jobber tettere sammen med prosjektleder.

Ressurser i prosjektet

Ressurs	Rolle
Annikken Kjær Haraldsen	Prosjekteier og leder av styringsgruppa
Camilla Juul	Prosjektleder
May Beate Haugan, NAV, Bjarne Lervang, Trøndelag Fylkeskommune Hanne Øksnes, Statsforvalter Jan Inge Kaspersen, KS-styret Annikken, KS Trøndelag, adm Kirsten Viga Skretting, KS PRI	Styringsgruppe
John Tore Vik, Trøndelag Fylkeskommune Reidun Korssjøen, Statsforvalter Turid Skumsvoll, Fontenehuset Marie Holtan, NAV Trøndelag	Prosjektgruppe

Styringsgruppa har hatt jevnlige møter gjennom prosjektets første år og har vært svært viktig for Fellesløft Trøndelag . Styringsgruppa har bidratt aktivt. vist engajsement og støttet prosjektet, blant annet gjennom å invitere Fellesløftet inn på ledermøter og arenaer for å informere om arbeidet vårt.

Det har vært veldig nyttig og ha en tverrfaglig sammensatt styringsgruppe som har bidratt med faglig innsikt og ideer og vær en aktiv og viktig del av utvikling og retning for prosjektet. Vi har hatt god nytte av kompetansen i styringsgruppa.

Prosjektgruppen jobber tett med prosjektleder og er av uvurderlig betydning for prosjektet med sin brede kompetanse og lange erfaring fra arbeid med barn og unge fra ulike roller og virksomheter. Et viktig mål for prosjektet er å sørge for god forankring av arbeidet vi gjør hos både NAV, Fylkeskommunen, Statsforvalter og i KS Trøndelag.

Det ble tidlig i prosjektet besluttet at **missions** var en god tilnærming i prosjektet og det ble senere tatt valg om å at fokuset skulle være på **overgangen mellom ungdom til ung voksen**. Prosjekteier og styringsgruppe har gitt viktig støtte for at prosjektet har brukt tid i oppstarten til å øke vår kompetanse på systeminnovasjon og finne retning for prosjektet.

Det har hatt mange aktiviteter i prosjektet i løpet av prosjektet og de viktigste oppsummeres nedenfor, men en av de viktigste jobbene har vært og øke vår kunnskap og forståelse av systeminnovasjon og missions som metode og forankringsarbeid for behovet for å jobbe på nye måter. Et annen viktig arbeid har vært og å bygge nettverk og knytte kontakter med aktuelle samarbeidspartnere og mobilisere ulike aktører som er aktuelle til å delta i en regional **mission**.

Fellesløft har jobbet masse med **å bygge en allianse** i det siste året, med forskning, ideelle stiftelser, prosjekter og satsinger i Trøndelag. Dette er en viktig første fase i arbeidet med å etablere en mission. Den første mobiliseringsfasen, som kan føles resultatløs, men viktig hvis vi skal få til endringer i møte med denne kompleksiteten utenforskap er.

Hovedaktiviteter i prosjektet 2022/23:

- ✓ Interessentkartlegging: Fylkeskommune, statsforvalter, NAV og kommunene i Trøndelag er kartlagt som de primære interessentene
- ✓ Det er brukt mye tid på sonderingsmøter, samarbeidsmøter og nettverksbygging for å få innsikt i behov og forventinger blant interessentene.
- ✓ Foretatt valg av retning og avgrensing av prosjektet i samråd med prosjekteier og styringsgruppa
- ✓ Etablert arbeidsgruppe fra prosjektet
- ✓ Etablert relasjoner til blant annet: kommuner, prosjekter, Fylkeskommune, Statsforvalter, frivillige organisasjoner, ideelle virksomheter og forskingsmiljø (NTNU -Wellfare, RKBU, Nordlandsforskning)
- ✓ Det er blitt holdt workshoper med ulike aktører, blant annet med ordførere i Trøndelag og i Frøya kommune.
- ✓ Deltakelse på aktuelle konferanser om teamet ungt utenforskap
- ✓ Workshoper og kompetanseheving på systeminnovasjon sammen med NAV Trøndelag og Statsforvalteren i Trøndelag, Trøndelag Fylkeskommune, KS Trøndelag og Fontenehuset.
- ✓ Jevnlige samarbeidsmøter med Partnerskap med radikal innovasjon

- ✓ Presentasjoner av prosjektet i mange ulike forum, blant annet for kommunedirektørmøtet og i ordførerforum i Trøndelag
- ✓ Forankring av behovet for å jobbe med systeminnnovasjon og missions i ledergruppa i NAV Fylke, Statsforvalter, Velferdsnettverket m.fl
- ✓ Stor og vellykket konferanse – «Vi må endre måten vi endrer Trøndelag på» ble holdt 9.desember på Stjørdal. Her deltok rundt 180 deltakere fra ulike nivå, sektorer og virksomheter
- ✓ Etablert en allianse og en felles prosess med Fylkeskommune, Statsforvalter og NAV for å skape eierskap til behovet for mer kunnskap om, forståelse og ferdigheter i systemperspektiv og løsninger på tverrsektoriell samhandling på regionalt og kommunalt nivå

Workshop med Frøya kommune: Hva kan Fellesløft Trøndelag og Frøya kommune samarbeide om?

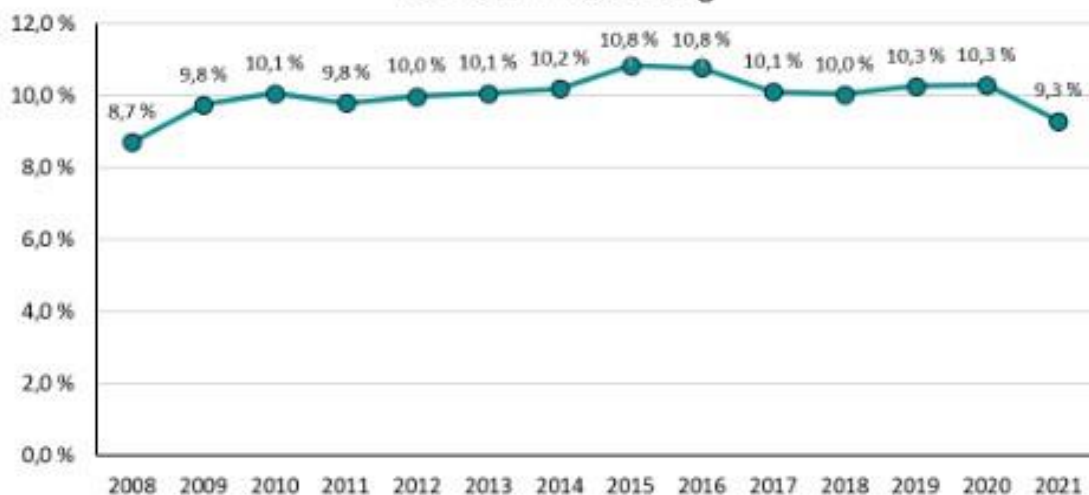
Veien videre her blir kjempespennende 🍷🥳! Fellesløft Trøndelag og jobben med ungt utenforskap i Frøya kommunes ØYA-satsning henger godt sammen i mål og tankesett ❤️

Ingrid Kristiansen, kommuneoverlege Frøya

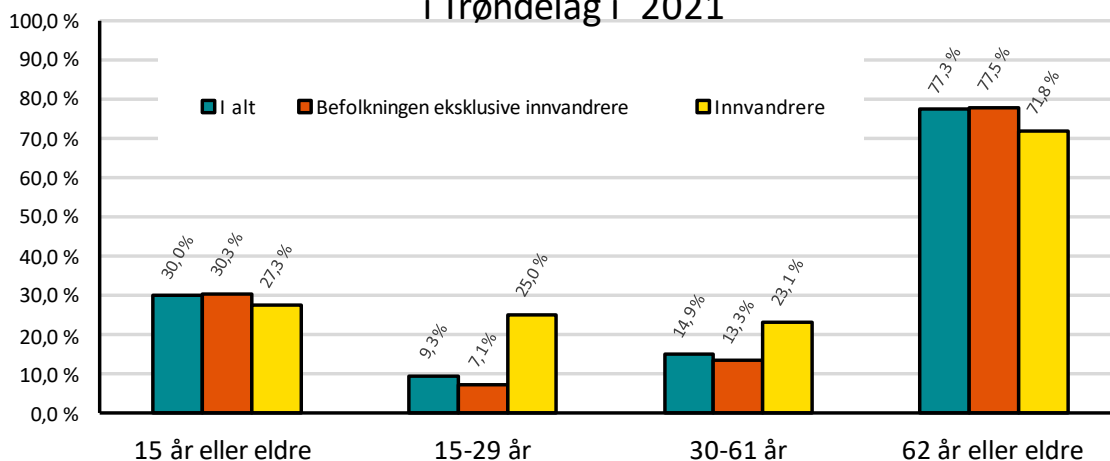
Vedlegg Tall og fakta om utenforskap i Trøndelag

- ✓ Rundt 10 000 unge mellom 20-29 år i Trøndelag står utenfor jobb og utdanning. Disse personene er verken en del av arbeidslivet, er i utdanning eller annen form for opplæring. Det er en økning på 14,0 % de siste 10 årene.
- ✓ Denne gruppa blir ofte kalt NEETs, som er en forkortelse for «Not in Employment, Education or Training». Det er verdt å merke seg at Innvandrere utgjør 30,6 % av denne gruppen.
- ✓ En veldig stor andel av de som er NEETS (7 av 10 er) søker heller ikke aktivt etter en jobb eller utdanning
- ✓ Unge som har psykiske utfordringer, har fordoblet seg i løpet av de siste 10 årene. (Ungdata) Vi vet at Psykiske lidelser er en viktig årsak til ung uførhet og frafall fra utdanning og arbeidsliv.
- ✓ 20% gjennomfører ikke videregående skole i fylket vårt. De som ikke fullfører, vet vi vil ha dårligere forutsetninger på arbeidsmarkedet enn dem som har fullført.
- ✓ Forskning har vist at å være utenfor jobb og utdanning i tidlig voksen alder kan ha alvorlige konsekvenser både på kort og lang sikt i forhold til arbeidsdeltakelse og tilknytning til arbeidslivet.
- ✓ Samfunnskostnadene av det økte utenforskapet er enorm. Ifølge NAV er kostnadene ligger kostnadene i Trøndelag på rundt 3 milliarder årlig, på landsbasis er kostnadene 73 milliarder kr pr år ifht tapte arbeidsinntekter, stønader, overføringer og tidlig død. I tillegg kommer andre samfunnsøkonomiske konsekvenser som lavere livskvalitet, dårligere helsetilstand, økt kriminalitet og redusert demokratisk og sosial deltakelse.
- ✓ Trenden med at stadig flere unge faller utenfor sees ofte i sammenheng med utvikling av befolkningssamsetningen. Med en mye større andel av eldre, og færre i arbeidsdyktig alder, vil kommuner ha store utfordringer med å dekke behovet for kompetent arbeidskraft både nå og ikke minst i framtida, om vi ikke klarer å snu denne trenden.

Utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak 15-29 år i Trøndelag

Utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak i Trøndelag i 2021

Andel av 15-29 åringer
som står utenfor
arbeid, utdanning og
arbeidsmarkedstiltak (NEETs)
2021

